EPISTOLA DECRETALIS

QUA

CONTROVERSIA DE PERTINENTIA

PROTECTIONUM

Cappellæ ad Præſepe in Baſilica S. Mariæ Majoris,

ET

Collegiorum S. Bonaventuræ, & Montis Alti Bononiæ

INTER

S. R. E. CARDINALES

JO: FRANCISCUM ALBANUM

S. COLLEGII DECANUM,

MARIUM MAREFUSCUM,

ET

INNOCENTIUM DE COMITIBUS

DEFINITUR,

Ac ſimul futuris vacationum Caſibus proſpicitur.

ROMÆ MDCCLXXX.

Ex Typographia Reverendæ Cameræ Apoſtolicæ.

30

Digitized by Google

Digitized by Google

EPISTOLA DECRETALIS

QUA

CONTROVERSIA DE PERTINENTIA

PROTECTIONUM

Cappellæ ad Præſepe in Baſilica S. Mariæ Majoris,

ET

Collegiorum S. Bonaventuræ, & Montis Alti Bononiæ

INTER

S. R. E. CARDINALES

JO: FRANCISCUM ALBANUM

S. COLLEGII DECANUM,

MARIUM MAREFUSCUM,

ET

INNOCENTIUM DE COMITIBUS

DEFINITUR,

Ac ſimul futuris vacationum Caſibus proſpicitur.

30

ROMÆ MDCCLXXX.

Ex Typographia Reverendæ Cameræ Apoſtolicæ.

Digitized by Google

Digitized by Google

PIUS PAPA SEXTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

ROmanum decet Pontificem iis præſertim cognoſcendis finiendiſque cauſis operam dare, quæ inter S. R. E. Cardinales ob divini cultus, ſtudiorumque rationem aguntur; ac æque par eſt, ut cum illæ ex Apoſtolicis ſuorum Deceſſorum Litteris ſint exortæ, ac ſæpius in contentionem deductæ, ad ipſum tamquam ad fontem, unde manarunt, revocentur; quo tandem fiat, ut initiis ſuis exitus plane conſentiant.

Cum itaque obitu Cardinalis Alexandri Albani inſtaurata nuper fuerit inter tres S.R.E. Cardinales, nimirum Venerabilem Fratrem Noſtrum Joannem Franciſcum Albanum Epiſcopum Oſtienſem, & Veliternenſem, ac Dilectos Filios Noſtros Marium Tituli S. Auguſtini Mareſuſcum, & Innocentium Tituli S. Silveſtri in Capite de Comitibus quæſtio ſuper pertinentia *Protectionum* tum Cappellæ ad Præſepe Jeſu Chriſti in Baſilica S. Mariæ Majoris, tum Collegii S. Bonaventuræ in Conventu SS. XII. Apoſtolorum de Urbe, tum Collegii Montis Alti in Civitate Bononiæ, quas felicis recordationis Sixtus PP.V. Prædeceſſor Noſter ſuis Apoſtolicis Litteris datis v. Id. Jun. & Non. Octobris Anni 1586. & xv. Kal. Decembris Anni 1588. certis quibuſdam Legibus conſtituit; Nos conſiderantes, hujuſmodi quæſtiones in ſingulis fere *Protectionum* vacationibus excitatas dirimi hactenus nequiviſſe judiciis particularium Congregationum, & Rotæ Auditorii, pro Perſonarum & rei dignitate duximus Cauſam ad Nos avocare, eamque omnibus ſedulo perpenſis juribus ac rationum momentis a memoratis Cardinalibus ad Nos ſcripto delatis, & in conſilium adhibitis tribus Dilectis Filiis præſtantibus Conſiſtorii Noſtri Advocatis, in quos ob publica, quibus unice funguntur, munera, nulla cadere poteſt

privati ſtudii ſuſpicio, iiſque concordibus animis cum Noſtro antea percepto, & intra Nos retento judicio conſentientibus, ita definire decrevimus, ut nedum præſenti, ſed futuris etiam controverſiis proſpiceretur.

Et quoniam res tota a Sixti voluntate pendet, opus eſt, ut illam ſingulariter in Cauſa judicanda ſpectemus. Tres fuerunt a Pontifice conſtituti Ordines Protectorum, quorum alterum alteri ſubſtituit, ut ex Litteris, quas modo memoravimus, aperte dignoſcitur. Nam ex hac vita decedente Cardinali Alexandro Peretto ſuo ex Sorore Pronepote, in quem tres *Protectiones* Sixtus cumulaverat, vocavit primo *antiquiorem S. R. E. Cardinalem*, vel ex *noſtra Familia* tantum, ut in erectione Collegii S. Bonaventuræ, vel ex *noſtra Familia & Parentela*, ut in aliis duabus erectionibus factum eſt. Hiſce autem deficientibus, vocavit ſecundò *antiquiorem Cardinalem ex Provincia Marchiæ Anconitanæ oriundum*; & eo denique non extante, vocavit tertio in Defenſorem Cappellæ *primum Presbyterum Cardinalem pro tempore exiſtentem*, in Defenſorem Collegii S. Bonaventuræ *Protectorem Ordinis Minorum Conventualium*, & in Defenſorem Collegii Montis Alti alium Cardinalem, quem *Rector & Scholares* duxerint eligendum, hac tamen adjecta lege quoad Cappellam, *ut licet nullo exiſtente Noſtri ſanguinis Cardinale, alius ad id, ut præfertur, vocatus Cardinalis munus Protectoris hujuſmodi obire & exercere inceperit, nihilominus ſi poſtmodum contingat, aliquem Noſtræ Familiæ & Parentelæ ad Cardinalatus honorem aſſumi, is in ejuſdem muneris functione præferri debeat, & conſtitutio & deputatio cujuſvis alterius in Protectorem hujuſmodi facta eo ipſo ceſſare & expirare debeat*.

Hac præcognita Pontificis voluntate ad duo capita redigi poteſt triangularis, quæ nuper orta eſt, concertatio, ad *Parentelam* nimirum, & ad *Originem* ex Provincia Marchiæ Anconitanæ. Nam Cardinalis Innocentius de Comitibus uti Conſanguineus Dilecti Filii Nobilis Viri Ducis Franciſci Sfortia deſcendentis a Fœmina de Familia Peretti contendit ſe in *primo* vocatorum Ordine contineri quoad *Protectionem* tam Cappellæ ad

Præſe-

Digitized by Google

Præſepe, quam Collegii Montis Alti, ad quas antiquior Cardinalis vocatur *ex Noſtra Familia & Parentela*. Contra vero Cardinalis Joannes Franciſcus Albanus ex Noſtra Urbini Civitate oriundus duabus hiſce *Protectionibus* ultrò remiſſis, contendit, ſe eſſe *in ſecundo* genere vocatorum quoad *Protectionem* Collegii S. Bonaventuræ, quæ cum in prima Sede ad ſolos Cardinales de Noſtra Familia fuerit coercita, cumque Familia Peretti jam omnis defecerit, ſibi unice tamquam *Cardinali antiquiori Provinciæ Marchiæ* Anconitanæ Oriundo debeatur. Tandem Cardinalis Marius Mareſuſcus Maceratæ natus, putat has tres *Protectiones* ſibi dumtaxat eſſe adjudicandas, cum neget Cardinalem de Comitibus eſſe Sixti V. conſanguineum, & Cardinalem Albanum eſſe ex Provincia Marchiæ Anconitanæ oriundum.

Ut itaque ſeorſim agatur de utroque controverſiæ capite, ad *Parentelam*, quod attinet, utique cæteris eſſet præferendus Cardinalis de Comitibus, ſi is ex Familia Peretta, & ex ſanguine Sixti V. deſcenderet: At quoties ab eadem Familia nec per mares, nec per fœminas originem trahit, nulloque proinde, ut ipſe agnoſcit Cardinalis, ſanguinis vinculo eidem Familiæ & Pontifici jungitur, ſed tantum per medium Fœminæ Victoriæ de Comitibus Amitæ ſuæ nuptæ Duci Cajetano Sen. Sfortia, conſanguineus eſt Ducis Franciſci, ſane ejus poſtulatio locum non habet, tam ſi *noſtræ familiæ* vocabulum, quam ſi *parentelæ* nomen ſpectetur. Quamvis enim familiæ ſignificatio varie accipi poſſit, & eo nomine non Agnati ſolum, ſed etiam Cognati, immo Gener & Nurus aliquando comprehendantur, communi tamen, & proprio jure *Familia* indicat Agnatos, & illi ejuſdem familiæ appellantur, qui ex eadem Domo & Gente ſunt. Porro dubium non eſt, quin propria & communi ſignificatione fuerit a Sixto V. *familiæ* nomen uſurpatum, nam ſemel ac vocavit ipſe primo loco Cardinales *de noſtra Familia*, ex propria vi illius poſſeſſivi = *Noſtra* = idem eſt, ac ſi addito cognomine, vocaſſet Cardinales de Familia, & Agnatione Peretta, ab eodem Pontifice in deſcendentia Sororis inſtaurata, ut alias declaratum eſt in Conſtitutionibus Collegii S. Bonaventuræ a Car-

dinali Alexandro Peretti de mente ipſius Pontificis editis, & ab eodem in ſpecifica forma confirmatis, & ut re plene diſcuſſa in lite acta Anno 1671. inter Cardinalem Paulum Sabellum, & Decium Azzolinum definitum eſt a noſtro Rotæ Auditorio.

Neque majus aderit Cardinali de Comitibus præſidium ex latiori illo Vocabulo *Parentelæ*. Ii ſiquidem inter ſe conſanguinei appellantur, & ſunt, qui ab eodem ſanguine proficiſcuntur. In his cenſentur Cardinales omnes Cognati, & deſcendentes ex fœminis, qui in priori familiæ appellatione minime continebantur; ſed non cenſentur, nec cenſeri poſſunt ii, qui a Sanguine Familiæ non deſcendunt, ac proptèrea non ſunt ipſi Familiæ conſanguinei. Non enim Pontifex vocavit Cardinales de Parentela hæredum, & Succeſſorum, aut Conſanguineos Conſanguineorum, ſed conſulto, atque iterato vocavit DE NOSTRA *parentela* Cardinales, habita relatione *ad ſe ipſum*, ex qua ſicuti ambigi non poteſt, quin ſoli Fundatoris Conſanguinei fuerint honorati; ita ambigendum non eſt reliquos omnes excluſos fuiſſe; Quamvis enim iſti poſſint eſſe Succeſſorum, & hæredum conſanguinei, extranei tamen ſunt quoad Fundatorem; cujus perſona debet ſpectari. Idque fit, evidentius ex aliis etiam Pontificiæ diſpoſitionis partibus, ubi *ſubſtitutos* ad *Protectiones* admittendos eſſe edixit, *nullo exiſtente noſtri Sanguinis Cardinale*, & ubi tertio in Cappella Sepulchrum *pro noſtris dumtaxat conſanguineis* ſepeliendis aſſignavit. Quæ quidem omnia optimè declarant diverſos eſſe nequiviſſe Cardinales de noſtra Familia, & Parentela, quam Cardinales noſtri Sanguinis; immo in ore, & mente Pontificis ea Vocabula fuiſſe Synonyma.

Nec ſecus ſignificavit Pontifex, ubi in iiſdem litteris erectionis Cappellæ ad Præſepe, deficientibus lineis maſculinis, & fœmininis primum Michaelis, deinde aliorum omnium ex ſua Sorore pronepotum, ſubſtituit in Jurepatronatus Cappellæ, ejuſque Cappellaniarum *eum, qui nobis fuerit Sanguine proximior*. Ideo enim hæc poſtrema ſubſtitutio, a qua argumentum trahitur ad *Protectiones*, porrigi contenditur ad conſanguineos Conſanguineorum, quia ſupponitur poſt extinctas memoratas lineas

maſcu-

Digitized by Google

maſculinas, & fœmininas Pronepotum ad Juſpatronatus vocatas, neminem ſupereſſe potuiſſe ex Pontificis ſanguine, ac proinde ſubſtitutionem eamdem, ne otioſa dicatur, aptari Conſanguineorum Conſanguineis oportere. At hujuſmodi interpraetationi verba reſiſtunt, & facta: Latère Pontificem non poterat *Parentela* ſua; Quapropter ſi verè nulli ſibi fuiſſent Conſanguinei præter Deſcendentes ſuorum ex Sorore Pronepotum, non utique eis in Jurepatronatus ſubſtituiſſet illum, qui *ſibi* eſſet *Sanguine proximior*. Impropria loquutio, ac falſa demonſtratio ſi nemini, eo ſanè minus adſcribendæ ſunt Pontifici Maximo de re familiari ſibi notiſſima loquenti. Exhaurivit Ipſe quidem in vocatione Succeſſorum ad Juſpatronatus Cappellæ univerſam Deſcendentiam ſuorum ex Sorore Pronepotum, omneſque proinde exhaurivit Conſanguineos ſuos *de Lineis contentivis proximis, & inferioribus*; Sed cum idem non fecerit quoad alios ſuos Conſanguineos Linearum Tranſverſalium ſuperiorum tam ex latere Patris, quam ex latere Matris, qui *Lineas contentivas remotas* efformabant, hos profecto, qui verè de ipſius Sanguine erant, putandum eſt Pontificem invitaſſe ad Juſpatronatus in poſtrema Subſtitutione illius, *qui fuerit nobis Sanguine proximior*. Revera memoriæ proditum eſt a Scriptoribus fide dignis, & publicis etiam comprobatur monumentis Patrem Sixti V. plures habuiſſe Sorores pluribus nuptas Familiis, alioſque eidem Pontifici non defuiſſe Conſanguineos, quos inter noſtrum Rotæ Auditorium in præfata Lite Anni 1671. recognovit ipſummet Cardinalem Andream Baronum ex Provincia Marchiæ, qui poſt mortem Cardinalis Alexandri Peretti *in Protectionibus nunc controverſis ſucceſſit*.

Quidquam obeſſe nec poteſt, agi de diſpoſitione perpetua, & de materia favorabili; Nam efficit id quidem, ut quot ſunt, aut eſſe poſſunt veri Conſanguinei Pontificis, ii quovis in gradu ſint, omnes admittantur; Sed efficere minimè poteſt, ut ii admittendi ſint, quos littera non comprehendit.

ALTERUM controverſiæ caput in eo verſatur, num *Urbini Civitas*, ex qua originem ducit Cardinalis Joannes Franciſcus

Digitized by Google

ſcus Albanus, ſit intra fines Provinciæ Marchiæ Anconitanæ, ita ut is haberi debeat *pro antiquiori Cardinali ex Provincia Marchiæ Anconitanæ oriundo*, quem ſecundo loco Pontifex ad memoratas *Protectiones* invitavit. Paucis tamen quæſtio iſta abſolvitur. Relicta enim Diſputatione de Finibus *antiqui Piceni*, ac de ejus *Pentapoli*, quam in exordio alterius controverſiæ egit Lucubratio pro jamdiu defuncto Cardinali Annibale Albani occaſione inferius memorandæ Litis evulgata, & inſcripta = *Status Geographicus Marchiæ Anconæ pro intelligentia Textus trium Bullarum Pontificis Sixti V. ſuper antiquiori Cardinali Marchiæ vocato ad Protectionem Cappellæ Sixtinæ in Baſilica S. Mariæ Majoris, & duorum Collegiorum Montis Alti Bononiæ, & S. Bonaventuræ Urbis edit. Rom.* 1726.; illud profecto extra controverſiam eſt poſitum Provinciam Marchiæ Anconitanæ jam inde ab eo tempore, quo Provincia eſt conſtituta, ad noſtram ætatem uſque, fuiſſe ſemper re, legibus, juribus, conſuetudinibus, privilegiiſque diſtinctam, ac ſeparatam ab Urbini Civitate, ejuſque Ducatu, ſi ſolæ Ægidianæ Conſtitutiones excipiantur; Quæ quidem ea una de cauſa in Urbinatenſi Ducatu viguerunt, dum Cardinalis Ægidius Legati munere fungebatur, quia idem Cardinalis tamquam Vicarius *Generalis Papæ* omnimoda auctoritate pollebat in univerſa Eccleſiaſtica Ditione. Cæterum Legati omnes, qui Ægidium anteceſſerunt, aut ſunt conſecuti, ſe ſe ſubſcripſerunt diſtincto illius Legationis nomine, quam obibant, & Rectores *Marchiæ*, *Spoleti*, *Urbini*, aliarumque Provinciarum fuerunt nuncupati, ut vetera, & recentiora diplomata teſtantur, & concors eſt Geographorum, aliorumque Scriptorum ſententia, ſi pauci demantur, qui rerum ignari in errorem prolapſi ſunt, vel quia diviſiones ſpectarunt Provinciarum, quæ a Religioſis Viris pro libitu fiunt, vel quia ſpirituales Diœceſum fines cum temporalibus miſcuerunt.

Id clarius evincitur, ſi tempora ſpectentur, quibus Pontifex haſce *Protectiones* inſtituit. Tunc enim *Marchiæ Anconitanæ Provincia* pleno dominio Sanctæ Sedis, & Romani Pontificis ſuberat; Urbinum verò non item. Conſtat enim Ducatum illum

multis

Digitized by Google

multis ante Sixtum annis conceſſum a Sancta Sede fuiſſe Familiæ de Ruvere per formalem, ut ajunt, infeudationem cum pleno imperio, regalibus, & jure Principatus, illiuſque poteſtati paruiſſe. Quæ ſi advertantur, planum eſt, Urbini Civitatem, & Ducatum, qui tunc ex Provinciis Apoſtolicæ Sedi immediatè ſubjectis non erat, his verbis = *ex Provincia Marchiæ Anconitanæ* = comprehendi minimè potuiſſe. Juris enim eſt non ambigui, verba intelligenda eſſe ſecundum tempus, quo fuerunt prolata; Eò vel magis quia cum idem Pontifex fundavit, erexitque Collegium Montis Alti, ita nuncupatum ex loci nomine, ubi is natus fuerat, diſertè declaravit, illud ab ſe erectum, fundatumque fuiſſe, ut conſuleret *locis temporali noſtræ Ditioni ſubjectis*, utque *Provinciæ noſtræ Anconitanæ* proſpiceret, ac tranſiens ſubinde ad Cardinalem ejuſdem Collegii Protectorem, invitavit poſt Cardinales conſanguineos, *Cardinalem EX DICTA PROVINCIA Marchiæ Anconitanæ oriundum*; Quibus ſanè verbis Ducatum Urbinatenſem, & Urbinates temporali Ditioni tunc non ſubjectos, fuiſſe dilucidè excluſos facilè eſt intelligere. At verò ambigi nequit, quin Sixtus V. in omnibus iis diſpoſitionibus, in quibus Marchiam Anconitanam nominavit, de una, eademque Provincia ſemper fuerit locutus.

Sed pluribus opus non eſt, ſemel ac conſtat; Marchiæ Anconitanæ Provinciam ab Urbini Ducatu habitam ab eodem Pontifice fuiſſe pro diſtincta, & ſeparata. Conſtat enim ex Litteris Apoſtolicis datis Idib. Martii 1589. Pontificem Sixtum erexiſſe Rotæ Tribunal in Civitate Maceratæ *pro felici regimine Provinciæ noſtræ Marchiæ*; Et huic quidem cuncta Provinciæ Loca ſubmiſiſſe, ſed non item partem ullam Urbinatenſis Ducatus, cum illum extra Marchiæ Provinciam ſitum eſſe cenſuerit. Monſtrant item aliæ ejuſdem Pontificis Apoſtolicæ Litteræ datæ IX. Kalend. Junii 1589. Eccleſiam Epiſcopalem Firmanam tot prærogativis illuſtrem fuiſſe ab Ipſo erectam in Eccleſiam Archiepiſcopalem, eò quod *in Provincia Marchiæ nulla eſſet Metropolis Eccleſia*: Id autem nec aſſeruiſſet Pontifex, nec aſſerere revera potuiſſet, ſi Ducatum Urbinatenſem ex ea putaſſet Pro-

vincia

vincia: Nemini enim meliùs quam ei notum erat Urbinatenſem Eccleſiam ante annos viginti quinque, ſcilicet anno 1563. in Metropolim erectam a Pio IV. felic. record. Pontifice fuiſſe. Quo in loco prætereunda non ſunt ea, quæ in iiſdem litteris conſulto addidit Pontifex, dum ait = *Quemadmodum Firmum Picenum olim nominabatur, ita aliis temporibus Marchiam Firmanam vocatam fuiſſe, quod Firmum primaria Civitas in dicta Provincia exiſteret* = Hiſce enim animadverſis planum eſt, ab eo uſque tempore deſiiſſe diſtinctionem inter Marchiam Firmanam, & Anconitanam, & tum Firmum, tum alia totius Provinciæ loca non per extenſionem, ſed proprio, & communi uſu ſub uno Provinciæ Marchiæ Anconitanæ vocabulo comprehenſa fuiſſe.

In tanta rei luce, ſi qua poſſeſſio, aut conſuetudo ab Urbinatibus afferri poſſet in medium, ea ſpectanda non eſſet: Jus enim clarum vincit cauſam poſſeſſionis, & quod non ratione introductum, ſed errore primùm, deinde conſuetudine eſt invectum, id diutiùs ſervari non decet. Cæterum obſervantia Urbinatibus magis obeſt, quam proſit. Nam Urbinum, ejuſque Ducatus etiam poſt illius devolutionem ad S. Sedem, non ſecùs atque antea, remanſit ab omni alia Provincia disjunctus, ita ut cum Provincia Marchiæ Anconitanæ nihil omnino habeat commune. Ad *Protectiones* verò quod attinet, eas obtinuit quidem omnium primus Cardinalis Gaſpar de Carpineo, mox Cardinalis Annibal Albanus, tandemque Cardinalis Alexander ex eadem Albana Familia, omnes ex Urbino oriundi; At primus ſi duas ex illis obtinuit anno 1689., id nonniſi ex Tranſactione factum eſt, inter ipſum inita, & Cardinalem Petrum Matthæum Petruccium Æſinatem, qua fuit cautum, ut *Protectiones* dividerentur inter eos cum lege reverſionis favore ſuperſtitis, hac inſuper adjecta declaratione, ut nullum ex hoc placito illatum cenſeretur hodiernæ, tunc etiam promotæ quæſtioni præjudicium; quo fit, ut hæc privata, & circumſpecta Conventio afferri in exemplum non queat. Alii vero Cardinales duo per id temporis *Protectiones* obtinuerunt, quo nullus aderat ex Provincia Picena Cardinalis, tacentibus cæteris in eum caſum ſubſti-

Digitized by Google

ſubſtitutis ; quorum proinde ſilentium nocere non poſſe Succeſſoribus in tertio hoc Ordine comprehenſis , & ex jure proprio venientibus eſt exploratum .

At præteriri non debet , Cardinalem Annibalem Albanum , ſuſcepta antea Lite cum Cardinali Proſpero Mareſuſco Maceratenſi coram Congregatione Particulari a Benedicto XIII. fel. record. Pontifice deputata , editiſque hinc inde Allegationibus , Diſſertationibuſque , de quibus ſupra meminimus , ultrò eidem Liti ceſſiſſe , & id *facto* agnoviſſe , quod *verbis* etiam profeſſus fuit in Commentario Vitæ Clementis XI. ab ſe evulgatæ , ubi dicitur , eſſe *Urbinum Nobile Umbrorum municipium* . Quæ autem modo a Card. Joanne Franciſco Albano adijciuntur , ſe eſſe Protectorem Provinciæ Marchiæ , Eccleſiæ , & Collegii Piceni Urbis , & loca duorum Collegiorum Piceni , & Montis Alti adoleſcentibus ex Provincia Marchiæ addicta , Urbinatibus etiam collata aliquandò fuiſſe , ea levia admodum ſunt . Nam nulla lex ſcripta eſt , quæ præcipiat , ut ſoli ex Provincia Marchiæ Cardinales patrocinium ſuſcipiant ejuſdem Provinciæ, Eccleſiæ , & Collegii in Urbe exiſtentis , ſed arbitrio , placitoque Deputatorum Nationis eliguntur . Quoad loca verò duorum Collegiorum Urbinatibus adoleſcentibus collata , aut id ex erronea opinione factum eſt , aut loca ex iis eſſe potuerunt , quæ in Sixtinis Litteris pro Collegio Montis Alti editis reſervata ſunt liberæ Cardinalis Protectoris diſpoſitioni .

Deeſt igitur jus omne tum Cardinali Innocentio de Comitibus , tum Cardinali Joanni Franciſco Albano . Hinc reliquum eſt , ut Cardinali Mario Mareſuſco , qui ex Provincia Marchiæ Anconitanæ certam habet originem , & antiquior eſt cæteris ejuſdem Provinciæ Cardinalibus , *Protectiones omnes* unicè debeantur . Quare finem huic Controverſiæ imponentes *decernimus , Protectiones Cappellæ ad Præſepe in Baſilica S. Mariæ Majoris , Collegii S. Bonaventuræ in Conventu XII. Apoſtolorum de Urbe , & Collegii Montis Alti in Civitate Bononiæ ſpectare ad dilectum filium noſtrum Cardinalem Marium Mareſuſcum cum omnibus juribus , præeminentiis , legibus , & conditionibus , quæ in ſæpius memoratis litteris*

teris felicis recordationis Pontificis Sixti V. continentur : & proinde *VOLUMUS*, *ET MANDAMUS*, *ut is qua verus ſupradictorum trium locorum Protector, & Defenſor ab hac die impoſterum cunctos poſſeſſionis actus, & jura exercere liberè valeat, & qua talis ab omnibus agnoſcatur, recipiaturque, quavis contradictione, & reclamatione remota*.

Verum quia mens noſtra eſt, ut quoad fieri poſſit, futuro etiam tempore omnium litium, diſſidiorumque ſemina in *Protectionibus* iſtis optandis elidantur, ideo nos morem, & exempla ſequuti Prædeceſſorum Noſtrorum, qui ſæpius novis Conſtitutionibus editis veterum legum ambiguitatem providè ſuſtulerunt, enunciatas Sixtinas litteras interpretando, explicando, & ſupplendo cohærenter ad ea, quæ ſupra conſtituta ſunt, ex certa ſcientia quaſdam adiicimus MOTU PROPRIO, & auctoritate noſtra Apoſtolica declarationes, quæ inſtar legis perpetuo valituræ habendæ ſint, perinde ac ſi in iiſdem litteris appoſitæ uſque ab initio fuiſſent.

Declaramus itaque, & præcipimus, ut ſubſtitutio Cardinalium *de noſtra Familia*, quæ primo loco facta eſt, quoad *Protectionem* Collegii S. Bonaventuræ, habeatur pro extincta, cum Familia, & Agnatio Peretta, ad quam fuerat coercita, jamdudum defecerit, & ut deinceps *Protectio* ejuſmodi, excluſis omnibus Cardinalibus cognatis, ſpectet tantum ad antiquiorem ex Provincia Marchiæ Anconitanæ Cardinalem, eoque non exiſtente, ad Cardinalem Protectorem Ordinis Minorum Conventualium, ab eodem Pontifice Sixto V. ſubſtitutos. Hinc approbamus, & confirmamus latum hac in re a Rota judicium inter Sabellum, & Azzolinum S. R. E. Cardinales in deciſione Nobis exhibita, cui Titulus = *Romana*, & *Bononien. Protectionum* 20. *April.* 1671. *coram Albergato*, & cui perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adiicimus ejus tenorem pro expreſſo habentes, etiamſi deciſio iſthæc typis impreſſa non fuerit, & aliis quibuſcumque non obſtantibus defectibus.

Declaramus præterea, & decernimus, ut Cardinales tantum *de cognatione*, & *conſanguinitate Sixti V.*, quocumque in

gradu

Digitized by Google

gradu ſint, ad alias duas *Protectiones* Cappellæ ad Præſepe, & Collegii Montis Alti ante alios admittantur, & ut illis ſalvum ſit jus avocandæ *Protectionis* Cappellæ a cæteris Cardinalibus ſubſtitutis eo modo, quo in litteris Erectionis ejuſdem Cappellæ præſcriptum eſt. Qua in re ſicuti duæ ſunt Congregationum Particularium ab Urbano VIII., & ab Alexandro VII. deputatarum invicem pugnantes reſolutiones, a quarum altera jus ejuſmodi Cardinali Franciſco Peretto probatum fuit, altera autem ad poſtulationem Nationis Picenæ confirmata a Clemente IX. ſuis Apoſtolicis Litteris datis die 25. Maii anni 1668. Cardinali Virginio Urſinio negatum, ita penitus abrogata ſecunda hac reſolutione, ejuſque confirmatione, quam idem Clemens IX. ad viam juris redegit eo ipſo quod cauſam ſubinde ortam inter Sabellum Sixti V. Pontificis conſanguineum, & Azzolinum Rotæ Auditorio *prout de jure* definiendam commiſit, priorem illam reſolutionem approbamus, & inviolabiliter ſervandam eſſe præcipimus.

Declaramus etiam, & præſcribimus, ut Cardinales oriundi ex Urbino, ejuſque Ducatu, ne deficientibus quidem Cardinalibus ex Provincia Marchiæ, *ad Protectiones* impoſterum admitti valeant, quum in præjudicium aliorum vocatorum ſubſidiaria hæc admiſſio concedi nequeat iis, qui a Provincia Marchiæ Anconitanæ omnino extranei nullum habent vocationis primordium.

Cum vero dubitari poſſit comprehendi, nec ne debeant nomine Cardinalium ex Provincia Marchiæ Anconitanæ oriundorum Cardinales ex noſtris Civitatibus *Camerini*, & *Fani* oriundi: Etenim ex una parte conſtat *Camerinum* ſuos habuiſſe Duces, & ad Umbriæ Provinciam pertinuiſſe; In *Fano* autem ideo ſervandam non eſſe Conſtitutionem Carpenſem, inter cætera edixit Rotæ Tribunal *in Fanen. Salviani* 16. *Aprilis* 1717. *cor. Gamaches*, quia cum Geographis cenſuit eam Civitatem intra limites Provinciæ Marchiæ non eſſe, ſed ſitam reperiri in Provincia Umbriæ: Parte vero ex altera notum eſt, utramque Civitatem fuiſſe a Sixto V. enumeratam inter Civitates Provinciæ Mar-

Digitized by Google

Marchiæ in ſuis Apoſtolicis Litteris datis Id. Martii 1589. in quibus *non obſtantibus Conſtitutionibus dictæ Provinciæ, & Locorum Statutis, Legibus, Naturis, & Privilegiis pro ea vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe* derogatis, Rotam Maceratenſem *pro felici Regimine Provinciæ Marchiæ* inſtituit, quæ Litteræ confirmatæ fuerunt primum a Gregorio XIV. per alias Litteras diei 12. Julii 1591. & deinde, præviis duabus Rotæ Deciſionibus, ab Innocentio X. per Litteras diei 5. Martii 1646: Nec non *Camerini* Urbem, ex qua ortum habuit Mater Sixti V. fuiſſe ex præcipua ejuſdem Pontificis beneficentia decoratam nominatione trium Civium ſuorum ad totidem Scholarium Loca in Collegio Montis Alti per Litteras Apoſtolicas datas xv. Kalen. Decembris 1588.

Hinc, ut ambiguitatem omnem, quæ futurarum hac in re contentionum cauſa facile eſſe poſſet, præcidamus, eam elegimus viam, quæ juris rationi, & Pontificis actibus viſa Nobis eſt magis conſentanea. Quapropter ſupradictarum Litterarum Apoſtolicarum, cæterorumque omnium monumentorum tenore præ oculis habito. animadvertentes vocationem Cardinales ex incontrovertibilibus Locis Provinciæ Marchiæ oriundos suam *explicitam* habere vocationem in Litteris illis Apoſtolicis, in quibus tres nunc controverſæ *Protectiones* inſtitutæ fuerunt; Cardinales vero Camerinenſes & Fanenſes vocationem eamdem non aliter ſibi aſſerere poſſe, quam *inductive* ex aliis mox relatis ejuſdem Sixti V. Litteris ad alios effectus editis, in quibus Camerinum & Fanum cæteris Provinciæ Marchiæ Locis quodammodo aggregavit: itemque conſiderantes majora erga Camerinum, quam erga Fanum Pontificem ipſum exhibuiſſe ſuæ dilectionis & munificentiæ argumenta, ſtatuimus, ut ad *Protectiones* primo admittatur antiquior Cardinalis oriundus ex iis Provinciæ Marchiæ Civitatibus, Oppidis, & Locis, quibus naturalis, indubia, & incontrovertibilis Marchiæ Anconitanæ proprietas ſuffragatur; Horum autem Cardinalium nemine extante, antiquior admittatur Cardinalis oriundus ex Civitate Camerini, ejuſque Comitatu; Quorum nemo ſi adſit, admittatur antiquior Cardinalis ex Civitate Fani, ejuſque Locis oriun-

Digitized by Google

oriundus. Volumus tamen ut per hoc non ſit, nec cenſeatur quidquam in cæteris innovatum quoad naturam, ſtatum, conditionem, & jura prædictarum Civitatum Camerini & Fani, ſed illa non ſecus, ac jura omnia Provinciæ Marchiæ Anconitanæ in reliquis ſalva, integra, & in ſuo robore ac firmitate permaneant.

Et quoniam inter Cardinales ad hujuſmodi *Protectiones* vocatos alia etiam excitari poteſt quæſtio, an *Oriundi* cenſeri debeant Cives tantum ex *nativitate*, vel alii etiam ex *origine*, *allectione*, *ac Privilegio*; quive inter eos ſervandus ſit ſucceſſionis ordo; Idcirco ut hiſce etiam in futurum forſan excitandis diſſidiis occurramus, mentem interpretantes Sixti V. Prædeceſſoris Noſtri, decernimus Cives ex ſola allectione, vel privilegio, appellatione oriundorum non comprehendi; Eos vero qui tales ſint nativitate, & origine ex locis memoratis, eſſe ad *Protectiones* admittendos juxta antiquitatis ordinem & mox præſcriptam pro diverſis regionibus unius poſt alium ſucceſſionis methodum; Verumtamen originarios ad præſentem effectum, eos tantum cenſendos eſſe a Pontifice Sixto invitatos, qui Patrem habuerint in Locis illis natum: Quod ſi tandem omnes iſti Cardinales non extent, tunc reliqui poſtremo ſuccedant, qui fuerint à Sixto V. nominatim ſubſtituti, nempe in *Protectione* Cappellæ ad Præſepe primus Cardinalis in Ordine Presbyterorum, in *Protectione* Collegii S. Bonaventuræ is, qui erit Protector Ordinis Minorum Conventualium, & in *Protectione* Collegii Montis Alti ille Cardinalis, quem Rector, & Scholares elegerint.

Ut autem hæc omnia perpetuo firma ſint, volumus præſentem Noſtram Sanctionem & Schedulam Motus Proprii nullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, vel quopiam alio defectu notari, ſive eam infringi, invalidari, ſeu revocari poſſe, ſed illam ſemper validam, & efficacem exiſtere & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri & obtinere, nec non inviolabiliter obſervari, etiamſi auditi non fuerint Dilecti Filii Urbinates, Camertes, Fanenſes, aliique, quorum intereſſe poterat,

quum

Digitized by Google

Marchiæ in ſuis Apoſtolicis Litteris datis Id. Martii 1589. in quibus *non obſtantibus Conſtitutionibus dictæ Provinciæ, & Locorum Statutis, Legibus, Naturis, & Privilegiis pro ea vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe* derogatis, Rotam Maceratenſem *pro felici Regimine Provinciæ Marchiæ* inſtituit, quæ Litteræ confirmatæ fuerunt primum a Gregorio XIV. per alias Litteras diei 12. Julii 1591. & deinde, præviis duabus Rotæ Deciſionibus, ab Innocentio X. per Litteras diei 5. Martii 1646: Nec non *Camerini* Urbem, ex qua ortum habuit Mater Sixti V. fuiſſe ex præcipua ejuſdem Pontificis beneficentia decoratam nominatione trium Civium ſuorum ad totidem Scholarium Loca in Collegio Montis Alti per Litteras Apoſtolicas datas xv. Kalen. Decembris 1588.

Hinc, ut ambiguitatem omnem, quæ futurarum hac in re contentionum cauſa facile eſſe poſſet, præcidamus, eam elegimus viam, quæ juris rationi, & Pontificis actibus viſa Nobis eſt magis conſentanea. Quapropter ſupradictarum Litterarum Apoſtolicarum, cæterorumque omnium monumentorum tenore præ oculis habito. animadvertentes [illegible] Cardinales ex incontrovertibilibus Locis Provinciæ Marchiæ oriundos *explicitam* habere vocationem in Litteris illis Apoſtolicis, in quibus tres nunc controverſæ *Protectiones* inſtitutæ fuerunt; Cardinales vero Camerinenſes & Fanenſes vocationem eamdem non aliter ſibi aſſerere poſſe, quam *inductive* ex aliis mox relatis ejuſdem Sixti V. Litteris ad alios effectus editis, in quibus Camerinum & Fanum cæteris Provinciæ Marchiæ Locis quodammodo aggregavit: itemque conſiderantes majora erga Camerinum, quam erga Fanum Pontificem ipſum exhibuiſſe ſuæ dilectionis & munificentiæ argumenta, ſtatuimus, ut ad *Protectiones* primo admittatur antiquior Cardinalis oriundus ex iis Provinciæ Marchiæ Civitatibus, Oppidis, & Locis, quibus naturalis, indubia, & incontrovertibilis Marchiæ Anconitanæ proprietas ſuffragatur; Horum autem Cardinalium nemine extante, antiquior admittatur Cardinalis oriundus ex Civitate Camerini, ejuſque Comitatu; Quorum nemo ſi adſit, admittatur antiquior Cardinalis ex Civitate Fani, ejuſque Locis

oriun-

oriundus. Volumus tamen ut per hoc non ſit, nec cenſeatur quidquam in cæteris innovatum quoad naturam, ſtatum, conditionem, & jura prædictarum Civitatum Camerini & Fani, ſed illa non ſecus, ac jura omnia Provinciæ Marchiæ Anconitanæ in reliquis ſalva, integra, & in ſuo robore ac firmitate permaneant.

Et quoniam inter Cardinales ad hujuſmodi *Protectiones* vocatos alia etiam excitari poteſt quæſtio, an *Oriundi* cenſeri debeant Cives tantum ex *nativitate*, vel alii etiam ex *origine*, *allectione*, *ac Privilegio*, quive inter eos ſervandus ſit ſucceſſionis ordo; Idcirco ut hiſce etiam in futurum forſan excitandis diſſidiis occurramus, mentem interpretantes Sixti V. Prædeceſſoris Noſtri, decernimus Cives ex ſola allectione, vel privilegio, appellatione oriundorum non comprehendi; Eos vero qui tales ſint nativitate, & origine ex locis memoratis, eſſe ad *Protectiones* admittendos juxta antiquitatis ordinem & mox præſcriptam pro diverſis regionibus unius poſt alium ſucceſſionis methodum; Verumtamen originarios ad præſentem effectum, eos tantum cenſendos eſſe a Pontifice Sixto invitatos, qui Patrem habuerint in Locis illis natum: Quod ſi tandem omnes iſti Cardinales non extent, tunc reliqui poſtremo ſuccedant, qui fuerint a Sixto V. nominatim ſubſtituti, nempe in *Protectione* Cappellæ ad Præſepe primus Cardinalis in Ordine Presbyterorum, in *Protectione* Collegii S. Bonaventuræ is, qui erit Protector Ordinis Minorum Conventualium, & in *Protectione* Collegii Montis Alti ille Cardinalis, quem Rector, & Scholares elegerint.

Ut autem hæc omnia perpetuo firma ſint, volumus præſentem Noſtram Sanctionem & Schedulam Motus Proprii nullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, vel quopiam alio defectu notari, ſive eam infringi, invalidari, ſeu revocari poſſe, ſed illam ſemper validam, & efficacem exiſtere & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri & obtinere, nec non inviolabiliter obſervari, etiamſi auditi non fuerint Dilecti Filii Urbinates, Camertes, Fanenſes, aliique, quorum intereſſe poterat,

quum

Digitized by Google

quum ex deliberata Noſtra voluntate omnia proceſſerint: Sicque per quoſcumque Judices Ordinarios, & Commiſſarios quavis auctoritate fungentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales etſi de Latere Legatos, ſeu Vicelegatos, aut Cameræ Apoſtolicæ Præſidentes, & Clericos, & quoſcumque alios ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique locorum judicari, & definiri, ac ſententiari debere, nec non quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Non obſtantibus Conſtitutione Pii IV. Prædeceſſoris Noſtri de regiſtrandis, Regula Cancellariæ de jure quæſito non tollendo, & quibuſque aliis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, Indultis, uſibus, conſuetudinibus, quibus omnibus ad præmiſſum effectum duntaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Volumus autem ut hujuſmodi Decretalis & Schedulæ tranſumptis, ſeu Exemplis etiam impreſſis manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & Sigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ munitis eadem fides ubique locorum tam in judicio, quam extra illud habeatur, quæ haberetur ipſis præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Noſtræ Sententiæ, Declarationis, & Voluntatis infringere, vel auſu temerario contraire.

Datum Romæ apud S. Petrum die XII. Maii MDCCLXXX. Pontificatus Noſtri Anno Sexto.

PIUS PP. VI.

Regiſtrata in Camera Apoſtolica die & Anno prædict. Lib. Signaturar. SSmi exiſten. in Actis Seraphini Clarelli ejuſdem Cameræ Secretarii, & Cancellarii.

Digitized by Google

oriundus . Volumus tamen ut per hoc non ſit, nec cenſeatur quidquam in cæteris innovatum quoad naturam, ſtatum, conditionem, & jura prædictarum Civitatum Camerini & Fani, ſed illa non ſecus, ac jura omnia Provinciæ Marchiæ Anconitanæ in reliquis ſalva, integra, & in ſuo robore ac firmitate permaneant.

Et quoniam inter Cardinales ad hujuſmodi *Protectiones* vocatos alia etiam excitari poteſt quæſtio, an *Oriundi* cenſeri debeant Cives tantum ex *nativitate*, vel alii etiam ex *origine*, *allectione*, *ac Privilegio*, quive inter eos ſervandus ſit ſucceſſionis ordo; Idcirco ut hiſce etiam in futurum forſan excitandis diſſidiis occurramus, mentem interpretantes Sixti V. Prædeceſſoris Noſtri, decernimus Cives ex ſola allectione, vel privilegio, appellatione oriundorum non comprehendi; Eos vero qui tales ſint nativitate, & origine ex locis memoratis, eſſe ad *Protectiones* admittendos juxta antiquitatis ordinem & mox præſcriptam pro diverſis regionibus unius poſt alium ſucceſſionis methodum; Veruntamen originarios ad præſentem effectum, eos tantum cenſendos eſſe a Pontifice Sixto invitatos, qui Patrem habuerint in Locis illis natum: Quod ſi tandem omnes iſti Cardinales non extent, tunc reliqui poſtremo ſuccedant, qui fuerint a Sixto V. nominatim ſubſtituti, nempe in *Protectione* Cappellæ ad Præſepe primus Cardinalis in Ordine Presbyterorum, in *Protectione* Collegii S. Bonaventuræ is, qui erit Protector Ordinis Minorum Conventualium, & in *Protectione* Collegii Montis Alti ille Cardinalis, quem Rector, & Scholares elegerint.

Ut autem hæc omnia perpetuo firma ſint, volumus præſentem Noſtram Sanctionem & Schedulam Motus Proprii nullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, vel quopiam alio defectu notari, ſive eam infringi, invalidari, ſeu revocari poſſe, ſed illam ſemper validam, & efficacem exiſtere & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri & obtinere, nec non inviolabiliter obſervari, etiamſi auditi non fuerint Dilecti Filii Urbinates, Camertes, Fanenſes, aliique, quorum intereſſe poterat, quum

Digitized by Google

quum ex deliberata Noſtra voluntate omnia proceſſerint: Sicque per quoſcumque Judices Ordinarios, & Commiſſarios quavis auctoritate fungentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales etſi de Latere Legatos, ſeu Vicelegatos, aut Cameræ Apoſtolicæ Præſidentes, & Clericos, & quoſcumque alios ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique locorum judicari, & definiri, ac ſententiari debere, nec non quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Non obſtantibus Conſtitutione Pii IV. Prædeceſſoris Noſtri de regiſtrandis, Regula Cancellariæ de jure quæſito non tollendo, & quibuſque aliis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, Indultis, uſibus, conſuetudinibus, quibus omnibus ad præmiſſum effectum dumtaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Volumus autem ut hujuſmodi Decretalis & Schedulæ tranſumptis, ſeu Exemplis etiam impreſſis manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & Sigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ munitis eadem fides ubique locorum tam in judicio, quam extra illud habeatur, quæ haberetur ipſis præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Noſtræ Sententiæ, Declarationis, & Voluntatis infringere, vel auſu temerario contraire.

Datum Romæ apud S. Petrum die XII. Maii MDCCLXXX. Pontificatus Noſtri Anno Sexto.

PIUS PP. VI.

Regiſtrata in Camera Apoſtolica die d° Anno prædict. Lib. Signaturar. SSmi exiſten. in Actis Seraphini Clarelli ejuſdem Cameræ Secretarii, & Cancellarii.

Digitized by Google